

ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดพะเยา

1. ข้อมูลด้านการเกษตรของจังหวัด

1.1 พื้นที่ทั้งหมด 3,959,412 ไร่ เป็นพื้นที่เกษตรกรรม 1,243,952 ไร่ (31.41% พื้นที่ทั้งหมด) แบ่งเป็น

- ที่นา	จำนวน 693,169 ไร่	(55.72% ของพื้นที่เกษตรกรรม)
- ที่ไร่	จำนวน 176,437 ไร่	(14.18% ของพื้นที่เกษตรกรรม)
- ที่ไม่ผล/ไม่ยืนต้น	จำนวน 278,505 ไร่	(22.39% ของพื้นที่เกษตรกรรม)
- ที่สวน	จำนวน 22,583 ไร่	(1.82% ของพื้นที่เกษตรกรรม)
- ที่การเกษตรอื่นๆ	จำนวน 73,258 ไร่	(5.89% ของพื้นที่เกษตรกรรม)

โดยเป็นพื้นที่เกษตรกรรมในเขตชลประทาน 665,843 ไร่ และนอกเขตชลประทาน 578,109 ไร่ นอกจากนั้นเป็นพื้นที่ป่าไม้ 1,986,959.23 ไร่ (51.37% ของพื้นที่ทั้งหมด) และเป็นอื่นๆ 728,500.77 ไร่ (18.39% ของพื้นที่ทั้งหมด)

1.2 สถานการณ์ด้านทรัพยากรการผลิตและแนวโน้ม

- 1) ปริมาณน้ำภาพรวมจังหวัด 101.216 ลบ.ม. ณ 6 กันยายน 2566
- 2) ปริมาณน้ำฝนสะสม ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2566 ถึงปัจจุบัน จำนวน 640.4 ลบ.ม.
- 3) ความต้องการใช้น้ำของจังหวัดจำแนก 4 ด้าน ดังนี้

- อุปโภคบริโภค	0.04 ลบ.ม.
- ระบบนิเวศน์	- ลบ.ม.
- เกษตรกรรม	4.75 ลบ.ม.
- อุตสาหกรรม	- ลบ.ม.

- 4) การใช้ประโยชน์และความเหมาะสมของดินเพื่อการเพาะปลูก (Agri-Map Analytic)

■ ข้าว	
- พื้นที่ทำการเกษตรที่เหมาะสม (S1)	133,504 ไร่
- พื้นที่ทำการเกษตรที่เหมาะสม (S2)	663,346 ไร่
- พื้นที่ทำการเกษตรที่เหมาะสม (S3)	6,118 ไร่
- พื้นที่ทำการเกษตรที่ไม่เหมาะสม (N)	665,820 ไร่
■ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	
- พื้นที่ทำการเกษตรที่เหมาะสม (S1)	43,227 ไร่
- พื้นที่ทำการเกษตรที่เหมาะสม (S2)	403,572 ไร่
- พื้นที่ทำการเกษตรที่เหมาะสม (S3)	55,501 ไร่
- พื้นที่ทำการเกษตรที่ไม่เหมาะสม (N)	1,044,085 ไร่
■ ยางพารา	
- พื้นที่ทำการเกษตรที่เหมาะสม (S1)	8,122 ไร่
- พื้นที่ทำการเกษตรที่เหมาะสม (S2)	261,366 ไร่
- พื้นที่ทำการเกษตรที่เหมาะสม (S3)	174,411 ไร่
- พื้นที่ทำการเกษตรที่ไม่เหมาะสม (N)	1,024,656 ไร่
■ ลำไย	
- พื้นที่ทำการเกษตรที่เหมาะสม (S1)	117,011 ไร่
- พื้นที่ทำการเกษตรที่เหมาะสม (S2)	324,768 ไร่
- พื้นที่ทำการเกษตรที่เหมาะสม (S3)	2,233 ไร่
- พื้นที่ทำการเกษตรที่ไม่เหมาะสม(N)	1,024,429 ไร่

1.3 ขนาดเศรษฐกิจของจังหวัดพะเยา

โครงสร้างผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดพะเยา ปี 2564p มีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ณ ราคาประจำปี จำนวน 35,425 ล้านบาท ลดลงจากปีก่อน 14 ล้านบาท เป็นลำดับที่ 63 ของประเทศ ลำดับที่ 14 ของภาคเหนือ โดยผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว จำนวน 96,550 บาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 1,353 บาท เป็นลำดับที่ 50 ของประเทศ และเป็นลำดับที่ 10 ของภาคเหนือ สาขาการผลิตที่มีมูลค่าสูงสุด 5 ลำดับแรก ดังนี้

1) สาขาเกษตรกรรม การล่าสัตว์และการป่าไม้	มูลค่า 10,296 ล้านบาท
2) สาขาการศึกษา	มูลค่า 5,403 ล้านบาท
3) สาขาการขนส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ฯ	มูลค่า 3,850 ล้านบาท
4) สาขาตัวกลางทางการเงิน	มูลค่า 2,904 ล้านบาท
5) สาขาการบริหารราชการและการป้องกันประเทศฯ	มูลค่า 2,643 ล้านบาท

1.4 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

1) ข้าว

การผลิต ข้าวของเกษตรกรจังหวัดพะเยา ปี 2565/66 ข้าวนาปี มีพื้นที่เพาะปลูก 638,352 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 626,016 ไร่ ผลผลิตรวม 302,894 ตัน ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 484 กก. และข้าวนาปรัง ปี 2564/65 มีพื้นที่เพาะปลูก 46,704 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 46,704 ไร่ ผลผลิตรวม 29,842 ตัน ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 639 กก./ไร่

ส่วนใหญ่จะทำการผลิตข้าวหอมมะลิเพื่อจำหน่าย ส่วนข้าวเหนียวผลิตเพื่อการบริโภคภายในครัวเรือน และนำออกจำหน่ายหากเหลือจากการบริโภค(ส่วนใหญ่เป็นข้าวนาปี) นอกจากนั้น ยังมีการปลูกข้าวไร่ในบริเวณเชิงเขาอีกเล็กน้อย

พันธุ์ที่ใช้ปลูก พันธุ์ข้าวเจ้าที่ปลูก ได้แก่ ข้าวขาวดอกมะลิ 105 กข.15 พันธุ์ข้าวเหนียวที่ปลูก ได้แก่ พันธุ์ กข 6 ข้าวไร่ใช้พันธุ์พื้นเมือง และพันธุ์ข้าวนาปรังใช้พันธุ์สันป่าตอง 1 และ กข.10 เกษตรกร ส่วนใหญ่นิยมใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวจากศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน ศูนย์วิจัยข้าวเชียงรายและศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวพะเยา

การตลาด เกษตรกรส่วนใหญ่จะจำหน่ายให้กับโรงสี และราคาข้าวของจังหวัดพะเยาจะอยู่ที่สภาวะของตลาด ณ ขณะนั้นๆ

ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

1. การขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี
2. ปัญหาโรคไหม้ข้าวและโรคถอดฝักดาบ
3. ปัญหาการเก็บเกี่ยวข้าวเมื่อข้าวแก่เกินไป ทำให้ได้เปอร์เซ็นต์ต้นข้าวน้อยเมื่อสีออกมา
4. ปัญหาการนำข้าวปทุมธานี 1 เข้ามาปลอมปนข้าวหอมมะลิของจังหวัดพะเยา
5. ปัญหาคุณภาพข้าวไม่สม่ำเสมอ เนื่องจากการไม่ให้ความสำคัญกับวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว
6. ขาดการรวมตัวอย่างเป็นรูปธรรมระหว่างโรงสีสหกรณ์และพ่อค้าเอกชน
7. การกำหนดราคาควรให้เป็นไปตามกลไกของตลาด
8. สนับสนุนโรงสีและผู้ผลิตที่ใช้วัตถุดิบข้าว ผลิตอาหารข้าว หรือผลิตภัณฑ์ข้าวอื่นๆ ในด้านราคา และให้ความเป็นธรรมแก่เกษตรกร
9. เกษตรกรเข้าไม่ถึงตลาดข้าวปลอดภัยข้าวอินทรีย์ ไม่สามารถจำหน่ายผลผลิตที่ได้รับรองมาตรฐานGAPและอินทรีย์ได้สูงกว่าราคาข้าวทั่วไปในตลาด

2) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

การผลิต ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จังหวัดพะเยา ปี 2564/65 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ฤดูฝน พื้นที่เพาะปลูก 116,607 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 115,386 ไร่ ผลผลิตรวม 84,985 ตัน ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 737 กก./ไร่ และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ฤดูแล้ง พื้นที่เพาะปลูก 12,489 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 12,489 ไร่ ผลผลิตรวม 9,455 ตัน ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 757 กก./ไร่

การตลาด

- พ่อค้าท้องถิ่นที่มีเครื่องสีจะทำการรับซื้อผลผลิตโดยนำเครื่องสีไปบริการถึงไร่แล้วหักค่าสีและค่าขนส่งจากไร่ข้าวโพดถึงโกดัง

- เกษตรกรนำผลผลิตไปขายเองที่ร้านรับซื้อผลผลิตพืชไร่ในจังหวัด
- เกษตรกรขายผลผลิตให้พ่อค้าคนกลาง ที่อยู่ในแหล่งผลิต โดยจะเก็บไว้ในระยะสั้น เมื่อรวบรวมได้ปริมาณมากพอสมควรแล้วจะส่งต่อไปยังผู้รวบรวมท้องถิ่น รายใหญ่ต่อไป

การเกษตรในพื้นที่

ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

1. ต้นทุนการผลิตสูง
2. ความชื้นสูงในช่วงเก็บเกี่ยว ราคาถูก
3. พัฒนาระบบการผลิตเพื่อรักษาคุณภาพผลผลิต และยืดอายุการเก็บรักษา
4. ควรให้เป็นไปตามกลไกของตลาด
5. ให้บริษัทผู้ผลิตและใช้วัตถุดิบข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในการผลิตอาหารสัตว์หรือผลิตภัณฑ์อื่นๆ

สนับสนุนด้านราคาและให้ความเป็นธรรมเกษตรกร

3) ลิ้นจี่

การผลิต ลิ้นจี่ของจังหวัดพะเยา ปี 2565 มีพื้นที่เพาะปลูก 12,118 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 11,704 ไร่ ผลผลิตรวม 4,497 ตัน ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 384 กก. ลิ้นจี่เป็นพืชที่มีความสำคัญของจังหวัดพะเยา โดยจะทำการปลูกกันมากที่อำเภอแม่ใจ เนื่องจากมีสภาพภูมิประเทศและสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสม

การตลาด การซื้อขายลิ้นจี่จะมีพ่อค้าเข้ามารับซื้อผลผลิตถึงในสวน หรืออาจจะตั้งจุดรับซื้อขึ้นมาในบริเวณแหล่งผลิต ซึ่งส่วนมากจะเป็นการขายให้ตัวแทนผู้ส่งออกและโรงงานแปรรูปผลผลิตลิ้นจี่ส่วนใหญ่จะส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ โดยจะคัดเกรดลิ้นจี่ออกเป็นเกรดสำหรับการส่งออก เกรดรองจำหน่ายในประเทศและเกรดร่วงคละจำหน่ายเข้าโรงงานทำลิ้นจี่กระป๋อง ในช่วงต้นฤดูที่ลิ้นจี่เริ่มออกสู่ตลาด พ่อค้าจะรับซื้อเพื่อส่งออกในราคาที่สูงมาก เนื่องจากตลาดส่งออกยังมีความต้องการสูง แต่ผลผลิตในตลาดยังไม่มีมากนัก และหลังจากนั้นราคาจะตกลงอย่างรวดเร็ว เมื่อลิ้นจี่จากแหล่งต่างๆ เริ่มเข้าสู่ตลาดมากขึ้น และเนื่องจากการที่ลิ้นจี่เป็นผลไม้ที่มีช่วงระยะเวลาการเก็บเกี่ยวสั้น เมื่อเก็บเกี่ยวแล้วเก็บรักษาไว้ได้ไม่นานต้องรีบขาย เป็นอีกปัจจัยหนึ่งในการจัดการเรื่องลิ้นจี่ ทำให้มีความอ่อนไหวด้านราคาและความผันผวนสูง

ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

1. การกระจุกตัวของผลผลิตลิ้นจี่ที่ออกสู่ตลาดในช่วงเดือนพฤษภาคม ผลผลิตออกสู่ตลาดพร้อมกันจำนวนมากในระยะเวลานั้นๆ ทำให้ต้องเร่งระบายผลผลิตไปยังจังหวัดปลายทางในเวลาอันรวดเร็ว
2. คุณภาพลิ้นจี่เสื่อมสภาพรวดเร็ว หลังจากเก็บเกี่ยว ภายในเวลา 2 วัน ผิวกรอบ และสีคล้ำ ขาดเทคโนโลยีการผลิต การจัดการโรคแมลงที่ปลอดภัยและมีคุณภาพ และการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว (สีผิวเปลือกผลมีตำหนิจากเชื้อรา หนอนเจาะขั้วผล สารเคมีตกค้าง)
3. มีผู้ประกอบการรับซื้อผลผลิต ซึ่งเป็นผู้ส่งออกน้อยราย ทำให้ขาดการแข่งขันด้านราคา
4. เกษตรกรขาดจิตสำนึกในการรักษาคุณภาพผลผลิตเพื่อรักษาตลาดให้ยั่งยืน
5. พัฒนาระบบการผลิตเพื่อรักษาคุณภาพผลผลิต และยืดอายุการเก็บรักษา
6. ส่งเสริมการรวมกลุ่มผู้ผลิตเพื่อสร้างอำนาจต่อรองทางการค้า และขยายช่องทางการตลาดไปยังผู้ค้ารายใหม่ เช่น ห้างค้าปลีกขนาดใหญ่ ผู้ประกอบการโรงงานแปรรูปผลไม้
7. ส่งเสริมให้เกษตรกร กลุ่มเกษตรกรทำลิ้นจี่เกรดพรีเมียมเพื่อยกระดับด้านการตลาด ลดการพึ่งพิงตลาดส่งออก โดยการรณรงค์การบริโภคในประเทศ มุ่งเน้นกลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่มีกำลังซื้อสูง
8. อบรมและพัฒนาทักษะการขาย และจัดหาแหล่งเงินทุนสนับสนุนให้เกษตรกร เพื่อเตรียมดำเนินธุรกรรมทางการตลาดด้วยตนเอง
9. สร้างจิตสำนึกให้เกษตรกรในการรักษาคุณภาพและมาตรฐานผลผลิต เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้บริโภคและรักษาตลาด

4) ลำไย

การผลิต ลำไยจังหวัดพะเยา ปี 2565 มีพื้นที่เพาะปลูก 96,534 ไร่ พื้นที่เก็บเกี่ยว 94,406 ไร่ ผลผลิตรวม 47,617 ตัน ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ 505 กก. ผลผลิตลำไยจะขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านสภาพภูมิอากาศ หากปีใดมีสภาพภูมิอากาศที่หนาวเย็นเหมาะสมแก่การติดดอก และช่วงระยะเวลาที่เริ่มติดผลหากไม่มีลมพายุทำให้ผลร่วงก็จะมีผลผลิตในปีนั้นมา

การตลาด มี 2 ลักษณะ คือ ผ่านสถาบันเกษตรกรและผ่านทางพ่อค้าคนกลาง โดยลำไยที่ออกสู่ตลาดสถาบันเกษตรกรจะเป็นลำไยสด (ร่วง) เพื่อนำไปแปรรูปและลำไยสดข้อ (คัดคุณภาพ) ส่วนลำไยที่ผ่านช่องทางพ่อค้าคนกลางจะเป็นลำไย (ร่วง) เพื่อนำไปแปรรูปเป็นลำไยอบแห้งทั้งเปลือกต่อไป

ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ

1. ผลผลิตขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านสภาพภูมิอากาศ
2. เนื่องจากช่องทางกระจายผลผลิตลำไยของจังหวัดพะเยา ร้อยละ 80 เป็นการเข้าสู่กระบวนการแปรรูป ซึ่งจังหวัดพะเยามีโรงอบลำไยของสหกรณ์ จำนวน 8 แห่ง กำลังการผลิตรวม 120 ตัน/วัน และโรงอบเอกชน (บริษัท เจ.เค.ชนาธาร จำกัด) กำลังการผลิต 527 ตัน/วัน รวมกำลังผลิตในพื้นที่ 647 ตัน/วัน ซึ่งไม่เพียงพอต่อผลผลิตที่เข้าสู่โรงอบในแต่ละวันประมาณ 800-1,000 ตัน/วัน โดยเฉพาะในช่องที่ผลผลิตออกมาก ทำให้พ่อค้ากดราคารับซื้อ
3. เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยเน้นประสิทธิภาพการผลิต ลดต้นทุนการผลิต ปรับปรุงคุณภาพผลผลิตให้ตรงกับความต้องการของตลาด
4. เพิ่มประสิทธิภาพการแปรรูปโดยการเพิ่มกำลังการผลิตของโรงอบลำไย
5. เพิ่มสัดส่วนการผลิตลำไยนอกฤดู เพื่อกระจายความเสี่ยงจากปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำในฤดูการผลิต
6. ส่งเสริมตลาดภายในประเทศ โดยรณรงค์การบริโภคลำไยสดในประเทศ
7. เชื่อมโยงตลาดกับผู้ประกอบการผลิตและแปรรูปผลไม้กระป๋องผลิตภัณฑ์การส่งออก โดยการจัดเวทีซื้อขายผลผลิตล่วงหน้ากับผู้ส่งออก (เจรจาธุรกิจ)

1.5 สัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญ

ด้านปศุสัตว์

การเลี้ยงสัตว์ในจังหวัดพะเยา ปัจจุบันมีการเลี้ยงที่หลากหลายมากขึ้น ส่วนมากเป็นเกษตรกรรายย่อย เลี้ยงกระจายทุกพื้นที่ สัตว์ที่เลี้ยง เช่น โคเนื้อ โคนม สุกร แพะ ไก่ เป็นต้น สามารถจำหน่ายผลผลิตได้ทั้งในพื้นที่และส่งออกนอกพื้นที่ และสัตว์บางชนิดยังสามารถแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าให้มากขึ้น เช่น การแปรรูปโคเนื้อโคขุนคุณภาพดี สามารถแบ่งประเภทสัตว์ได้ ดังนี้

1) โคเนื้อ	เกษตรกร 6,063 ราย	ผลผลิต 57,254 ตัว
2) โคนม	เกษตรกร 12 ราย	ผลผลิต 176 ตัว
3) กระบือ	เกษตรกร 720 ราย	ผลผลิต 2,133 ตัว
4) สุกร	เกษตรกร 312 ราย	ผลผลิต 10,823 ตัว
5) ไก่พื้นเมือง	เกษตรกร 27,992 ราย	ผลผลิต 2.12 ล้าน/ตัว
6) ไก่เนื้อ	เกษตรกร 134 ราย	ผลผลิต 91,578 ตัว
7) แพะ	เกษตรกร 96 ราย	ผลผลิต 1,984 ตัว
8) ไช้ไก่	เกษตรกร 196 ราย	ผลผลิต 33.23 ล้าน/ฟอง

ด้านประมง

เกษตรกรในจังหวัดพะเยามีความสนใจ ในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดเป็นจำนวนมาก ส่วนใหญ่เลี้ยงตามหัวไร่ปลายนา เนื่องจากเกษตรกรขาดสระเก็บน้ำไว้ใช้เพื่อการเกษตรหรือมีหน่วยงานราชการ เช่น กรมชลประทาน กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร และสำนักงานปฎิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้การสนับสนุนในการขุดสระเก็บกักน้ำให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

ตั้งแต่ ปี 2536 - 2565 สำนักงานประมงจังหวัดพะเยาได้ดำเนินการปรับปรุงทะเบียนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของเกษตรกรในจังหวัดพะเยา พบว่าในปัจจุบันมีเกษตรกรเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จำนวน 9,475 ราย รวมพื้นที่ทั้งหมด 8,854.36 ไร่ ดังตารางต่อไปนี้

อำเภอ	จำนวนการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ			กำลังการผลิต (กิโลกรัม)
	จำนวนเกษตรกร (ราย)	พื้นที่การเลี้ยง (ไร่)	จำนวนบ่อ (บ่อ)	
1. เมืองพะเยา	1,312	2,092.37	2,279	2,087,202
2. แม่ใจ	269	217.47	366	91,210
3. ดอกคำใต้	1,956	1,788.80	2,491	659,334
4. จุน	1,781	1,474.06	2,563	607,596
5. ปง	723	569.49	851	232,559
6. เชียงคำ	1,620	1383.35	2,281	640,263
7. เชียงม่วน	606	320.19	756	99,647
8. ภูซาง	842	638.18	1,128	230,370
9. ภูกามยาว	366	370.45	566	137,710
รวมทั้งสิ้น	9,475	8,854.36	13,281	4,785,891

และส่วนใหญ่จะเพาะเลี้ยงปลานิลเป็นหลัก จากข้อมูลด้านการประมงปีงบประมาณ 2565 มีเกษตรกรเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจำนวน 9,475 ราย แยกเป็นชนิดสัตว์น้ำปลานิล 7,744 ราย คิดเป็นร้อยละ 81.73 ของเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในจังหวัดพะเยา และเป็นสินค้าหลักด้านประมงที่มีมูลค่าสูงในจังหวัดพะเยา ดังตารางข้อมูลสถิติการประมง ปี 2564 - 2565 ต่อไปนี้

ตารางการแสดงผลการเพาะเลี้ยงปลานิลในจังหวัดพะเยา ปี 2564 - 2565

อำเภอ	รวมประเภทการเลี้ยง							
	มีจำนวนฟาร์ม		เนื้อที่เลี้ยง(ไร่)		ปริมาณ (ตัน)		มูลค่า (พันบาท)	
	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2564	ปี 2565	ปี 2564	ปี 2565
ภูกามยาว	278	299	260.40	273.33	220.01	156.10	12,184.15	8,117.20
ปง	621	618	421.21	419.46	405.24	221.62	20,262.00	11,989.64
ภูซาง	619	638	439.14	457.67	317.23	209.09	25,816.18	16,838.02
เชียงม่วน	486	507	245.48	257.23	214.80	195.29	12,690.38	10,828.83
จุน	1,281	1,286	1,058.52	1064.22	667.87	227.37	33,393.50	12,760.00
เมืองพะเยา	1,162	1,171	1,785.70	1835.67	1,978.20	2404.07	98,910.00	131,406.47
เชียงคำ	1,185	1,308	874.90	1070.23	419.69	453.12	35,639.55	37,831.52
ดอกคำใต้	1,655	1,678	1,710.82	1745.47	290.08	247.65	15,644.01	13,400.34
แม่ใจ	240	239	201.83	201.33	583.35	119.19	29,167.50	5,959.50
รวม	7,527	7,744	6,998.00	7,324.62	5,096.47	4,233.50	283,707.27	249,131.52

จากข้อมูลข้างต้น การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเพิ่มขึ้นจากปี 2564 แต่ผลผลิตและมูลค่าลดลงเนื่องจากเกษตรกรมีการปรับลดกำลังการผลิตสาเหตุจากต้นทุนค่าอาหารสัตว์น้ำที่สูงขึ้น

การแปรรูปสินค้าสัตว์น้ำ

ส่วนใหญ่จะดำเนินการในรูปแบบอุตสาหกรรมในครัวเรือนเพื่อจำหน่ายในท้องถิ่น ทั้งนี้เนื่องจากในเขตภาคเหนือตอนบน ราคาจำหน่ายปลาสดจะมีราคาสูงประมาณ 35 - 50 บาท/กก. ขึ้นไป และผลผลิตการประมงมีไม่เพียงพอต่อการบริโภค ดังนั้น จึงต้องส่งวัตถุดิบจากสะพานปลาในเขตกรุงเทพฯ อ่างทอง และสุโขทัย ซึ่งมีราคาถูกกว่า เช่น ปลาจิ้น ปลายี่สกเทศ และปลานวลจันทร์ ราคาประมาณ 15 - 25 บาท/กก. ซึ่งเมื่อนำมาแปรรูปแล้วจะขายราคาประมาณ 60 - 80 บาท/กิโลกรัม ประกอบกับพันธุ์ปลา ดังกล่าวเป็นปลาที่มีขนาดใหญ่ต้องการพื้นที่บ่อที่มีขนาดใหญ่ และระยะเวลาการเลี้ยงที่ยาวนาน แต่ในเขตภาคเหนือตอนบนระยะเวลาการเลี้ยงปลาจะสั้นเนื่องจากในช่วงฤดูหนาวอากาศจะหนาวเย็น การแปรรูปส่วนใหญ่จะนิยมทำ ปลาต้ม และปลาเผา ซึ่งเกษตรกรจำนวนประมาณ 35 - 45 ครัวเรือน ได้รวมกลุ่มตั้งเป็นสหกรณ์ผู้ผลิตปลาต้มจังหวัดพะเยา ดำเนินการที่บ้านสันเวียงใหม่ หมู่ที่ 3 ตำบลบ้านสา

อำเภอเมืองพะเยา โดยสำนักงานประมงจังหวัดพะเยาได้สนับสนุนเครื่องมือและอุปกรณ์ในการแปรรูปตามโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยาให้การสนับสนุน ด้านคุณภาพ และสิ่งแวดล้อม ในการแปรรูปสินค้าสัตว์น้ำจะใช้วัตถุดิบประมาณ วันละ 1,000 - 1,500 กก./วัน ผลผลิตจะจำหน่ายในเขตภาคเหนือตอนบน

ด้านการส่งเสริมองค์ความรู้ สำนักงานประมงจังหวัดพะเยาได้ถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรมีการแปรรูปปลานิลเพื่อจำหน่าย ในรูปแบบกลุ่มวิสาหกิจชุมชน เป็นการเพิ่มมูลค่าสินค้าปลานิลพัฒนาผลิตภัณฑ์ปลานิล เช่น กรอบเค็มปลานิล ผงโรยข้าว ปลานิลหยอง น้ำพริกปลานิลย่าง ข้าวเกรียบปลานิลซึ่งมีการใช้นวัตกรรม มาพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามรูปแบบ BCG Model ขยายช่องทางการจำหน่าย เป็นสินค้าของฝากจังหวัดพะเยา ในรูปแบบออฟไลน์และออนไลน์ ให้กับผู้บริโภคในจังหวัดและต่างจังหวัด

ปัญหาและอุปสรรค

1) ปัญหาด้านระบบนิเวศ คือ การลดลงและการสูญพันธุ์ของพันธุ์ปลา เนื่องจากภาวะภัยแล้งและการหาถิ่นของปลาต่างถิ่น การตื่นเงินเนื่องจากตะกอนดินและวัชพืชน้ำ

2) ปัญหาคุณภาพน้ำของกว๊านพะเยา ที่เกิดจากปล่อยน้ำเสียของชุมชน/สถานประกอบการโรงงาน การทิ้งขยะมูลฝอยลงในกว๊านพะเยา การเพิ่มปริมาณของวัชพืชน้ำ

3) ปัญหาด้านการจัดการ ได้แก่ ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้อยมีการบุกรุกพื้นที่ การใช้เครื่องมือทำประมงที่ผิดกฎหมาย และปัญหาเรื่องข้อกฎหมายที่ดูแลพื้นที่กว๊านพะเยา

สำหรับการทำประมงในกว๊านพะเยา ซึ่งเป็นแหล่งน้ำขนาดใหญ่ บริเวณรอบกว๊านพะเยา มีชุมชนทั้งหมด 17 หมู่บ้าน จำนวนครัวเรือนทั้งหมด 2,257 ครัวเรือน ยึดอาชีพทำประมงในกว๊านพะเยา จำนวน 11 หมู่บ้าน 485 ครัวเรือน จะหาปลาเป็นอาชีพหลัก นำปลาที่จับการบริโภคในครัวเรือน ปริมาณที่จับได้ไม่แน่นอน และอีกจำนวนประมาณ 241 ครัวเรือน จะหาปลาเป็นอาชีพหลักนำปลาที่จับได้ขึ้นมาจำหน่ายที่ท่าขึ้นปลา 13 แห่ง รอบกว๊านพะเยา มีปลาขึ้นท่าแห่งละ 50 - 80 กก./วัน

1.6 สินค้าเด่น/สินค้า GI

1) ข้าวหอมมะลิพะเยา (Phayao Hom Mali Rice)

หมายถึง ข้าวเปลือก ข้าวกล้อง และข้าวขาว ที่แปรรูปมาจากข้าวหอมมะลิ พันธุ์ข้าวดอกมะลิ 105 และ กข 15 เมล็ดข้าวสารมีรูปร่างเรียวยาว เมล็ดใส ท้องไข่น้อย เมื่อหุงแล้วนุ่มมีกลิ่นหอมคล้ายใบเตย แม้ทิ้งไว้นานก็ยังคงสภาพ กลิ่นหอมปลูกในพื้นที่ลุ่มลุ่มรอบด้วยเทือกเขาหรือที่ทับถมด้วยตะกอนแม่น้ำในพื้นที่ 9 อำเภอของจังหวัดพะเยา

2) ข้าวกำลังานนา (Khao Kum Lanna)

หมายถึง ข้าวเหนียวที่มีเมล็ดสีดำที่ได้จากข้าวกำลังานพันธุ์ดอยสะเก็ด ข้าวกำลังานนุ่มก้อย ข้าวกำลังานพะเยา และข้าวกำลังานพื้นเมือง ซึ่งเป็นข้าวเหนียวดำไวต่อช่วงแสง ปลูกในฤดูนาปี ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน 8 จังหวัด คือ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง ลำพูน แพร่ น่าน พะเยา และแม่ฮ่องสอน

3) ลิ้นจี่แม่ใจพะเยา (Phayao Lychee Mae Chai)

หมายถึง ลิ้นจี่พันธุ์ฮงฮวย ที่มีลักษณะผลใหญ่ทรงยาวรี เปลือกบางสีแดงอมชมพู หนามสั้นและห่าง เนื้อผลแห้งกรอบสีขาวขุ่น ไม่แฉะน้ำ รสชาติหวาน มีกลิ่นหอมที่ปลูกในเขตพื้นที่อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา พื้นที่ปลูก 12,000 ไร่ ผลผลิต 4,400 ตัน/ปี

1.7 สินค้า OTOP 10 อันดับแรกของจังหวัด

1) ขนมหินยายหม่อม กลุ่มขนมหินยายหม่อม 256 ม.6 ต.สว่างอารมณ์ อ.ดอกคำใต้

2) เอือนปภูมิมาเชรามิกส์ ม.10 บ้านสันหมื่นแก้ว ต.แม่ปืม อ.เมืองพะเยา

3) กระเป๋าผ้ากตบขวา กลุ่มสหกรณ์บริการพัฒนาอาชีพสตรีเมืองพะเยา 13 ม.8 ต.สันป่าม่วง อ.เมือง

- 4) ผ้าทอไทลื้อ กลุ่มทอผ้าไทลื้อบ้านทุ่งมอก ม.2 ต.เชียงบาน อ.เชียงคำ
- 5) ครีมนะขาม กลุ่มแปรรูปครีมนะขาม 15 ม.2 ต.หนองหล่ม อ.ดอกคำใต้
- 6) ปลาสามไร่ก้างพร้อมทอด กลุ่มสตรีสหกรณ์ผู้ผลิตปลาสามไร่บ้านสันเวียงใหม่ 169 ม.10 ต.บ้านตู่ อ.เมือง
- 7) ข้าวอินทรีย์บ้านดอกบัว สหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินบ้านดอกบัว จำกัด 193 ม.4 ต.บ้านตู่ อ.เมือง
- 8) ข้าวหอมมะลิ วิสาหกิจชุมชนศูนย์ส่งเสริมและผลิตภัณฑ์ข้าวชุมชนตำบลจุน 106/1 ม.16 ต.จุน อ.จุน
- 9) กล้วยหอมทองยัดเยียด วิสาหกิจกล้วยหอมทองยัดเยียด 64 ม.2 ต.ล่อ อ.จุน
- 10) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกาะแม้อโบลาน 62/1 ม.5 บ้านดอนไชย ต.ห้วยวน อ.เชียงคำ

1.8 โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

-

1.9 สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

- 1) กลุ่มสหกรณ์ในจังหวัด 62 สหกรณ์ สมาชิกสหกรณ์ 92,173 ราย
- 2) กลุ่มเกษตรกร 108 กลุ่ม สมาชิก 10,382 ราย
- 3) กลุ่มวิสาหกิจ 1,316 กลุ่ม สมาชิก 25,740 ราย

1.10 ข้อมูลด้านการกักกันของจังหวัด

จังหวัดพะเยามีการควบคุมเคลื่อนย้ายสัตว์ ชากสัตว์ และสินค้าปศุสัตว์ แบ่งเป็น

- 1) ด้านควบคุมการเคลื่อนย้าย ภายในประเทศ ได้แก่
 - จุดตรวจกาญจนาภิเษก ต.สบง อ.ภูซาง
 - จุดตรวจแม่กา ต.แม่กา อ.เมืองพะเยา
- 2) ด้านควบคุมการเคลื่อนย้าย ระหว่างราชอาณาจักร
 - จุดตรวจผ่านแดนถาวร ไทย-ลาว พรหมแดนบ้านฮวก อ.ภูซาง

1.11 ข้อมูลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริจังหวัดพะเยา

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินในพื้นที่จังหวัดพะเยา ตั้งแต่ พ.ศ. 2512 - 2565 รวมทั้งหมด 69 โครงการ โดยแบ่งตามประเภทของโครงการ ได้แก่

- ประเภทพัฒนาด้านแหล่งน้ำ จำนวน 56 โครงการ
- ประเภทพัฒนาด้านการเกษตร จำนวน 3 โครงการ
- ประเภทพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม จำนวน 3 โครงการ
- ประเภทพัฒนาด้านการส่งเสริมอาชีพ จำนวน 1 โครงการ
- ประเภทพัฒนาด้านสวัสดิการสังคม จำนวน 1 โครงการ
- ประเภทพัฒนาแบบบูรณาการและ จำนวน 5 โครงการ

2. ข้อมูลการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัยของจังหวัด ปี 2565

เกษตรกรจังหวัดพะเยาที่ร่วมโครงการ GAP ด้านพืช ประมง ปศุสัตว์ ตั้งแต่ปี 2561 - 2565 ประกอบด้วย ด้านพืช จำนวน 5,370 ราย พื้นที่ 21,944 ไร่ ด้านประมง 268 ราย และด้านปศุสัตว์ 36 ฟาร์ม ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

1) ด้านพืช

ที่	ชนิดสินค้า	ปี 2561		ปี 2562		ปี 2563		ปี 2564		ปี 2565		รวมทั้งหมด (ยอดรวมไม่สะสม)	
		แปลง	พื้นที่ (ไร่)	แปลง	พื้นที่ (ไร่)	แปลง	พื้นที่ (ไร่)	แปลง	พื้นที่ (ไร่)	แปลง	พื้นที่ (ไร่)	แปลง	พื้นที่ (ไร่)
1	ลิ้นจี่	66	369	103	612	91	462	51	247	60	250	371	1,940
2	ลำไย	218	1,320	337	1,764	320	1,984	526	3,091	542	3,307	1,943	11,466

3	มะม่วง	35	438	56	287	19	153	62	276	58	455	230	1,609
4	หอมแดง	62	256	13	55	137	693	16	76	136	573	364	1,653
5	กระเทียม	-	-	3	3	15	19	6	6	15	14	39	42
6	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	152	569	117	337	-	-	63	257	19	61	351	1,224
7	พืชผัก	422	291	52	117	149	174	121	197	341	215	1,085	994
8	อื่นๆ	203	490	175	590	207	579	188	698	214	660	987	3,017
10	ข้าว	481		628		141	643	404	1,528	627	2,244		
รวม		1,158	3,732	856	3,765	1,000	4,320	1,033	4,848	1,385	5,535	5,370	21,944

2) ด้านประมง

ที่	ชนิด	ปี 2561 (ราย)	ปี 2562 (ราย)	ปี 2563 (ราย)	ปี 2564 (ราย)	ปี 2565 (ราย)
1	ปลานิล	110	169	189	229	251
2	สัตว์น้ำอื่น ๆ (เช่น ปลาอุก กบ ฯลฯ)	5	6	8	9	17
รวม		115	175	197	238	268

3) ด้านปศุสัตว์

ที่	ชนิด	ปี 2561 ฟาร์ม	ปี 2562 ฟาร์ม	ปี 2563 ฟาร์ม	ปี 2564 ฟาร์ม	ปี 2565 ฟาร์ม	ปี 2566 ฟาร์ม	รวม ฟาร์ม
1	โคนม	-	3	1	1	3	-	8
2	ไก่เนื้อ	-	-	1	-	6	1	8
3	ไก่ไข่	-	-	1	1	3	-	5
4	สุกร	-	-	6	5	4	-	15
5	หรือ อื่นๆ							
รวม		-	-	9	7	16	1	36

4) ข้อมูลการทำเกษตรอินทรีย์จังหวัดพะเยา ปี 2561 - 2565

ชนิดสินค้า	ปี 2561		ปี 2562		ปี 2563		ปี 2564		ปี 2565	
	จำนวน (ราย)	พื้นที่ (ไร่)	จำนวน (ราย)	พื้นที่ (ไร่)	จำนวน (ราย)	พื้นที่ (ไร่)	จำนวน (ราย)	พื้นที่ (ไร่)	จำนวน (ราย)	พื้นที่ (ไร่)
1. มาตรฐาน IFOAM										
- ข้าว	39	1,400	39	1,400	39	1,400	39	1,400	39	1,400
2. มาตรฐาน Organic Thailand										
2.1 ข้าว	449	2,995.50	511	3,385.25	1,050	5,349.50	947	4,876.25	779	3,879
- รายเดี่ยว (นอกถ้ำไร่)	178	1,217.50	58	484	48	370	62	425.75	66	453.75
- รายกลุ่ม	42	523	5	99	5	95				
- โครงการ Niche Market	75	434.50	68	367	64	320.50				
- โครงการข้าว อินทรีย์ล้านไร่	154	820.50	380	2,435.25	933	4,564	885	4,450.50	713	3,425.25
2.2 ผสมผสาน	1	3	2	3.5	2	3.5			2	12.12
2.3 พืชผัก									1	0.38
รวม Organic Thailand	450	2,998.50	513	3,388.75	1,052	5,353	947	4,876.25	779	3,879
3. มาตรฐาน PGS										

3.1 PGS พต.										
- พืชผัก ,ผสมผสาน	21	37	11	14.5	59	196	36	49	40	70
3.2 SDGPGS										
- พืชผัก ,ผสมผสาน					43	430	87	663	133	1,064
- ผสมผสาน/ข้าว					29	184	46	280	50	450
รวม PGS	21	37	11	15	131	810	169	992	223	1,584
รวมทั้งสิ้น	510	4,436	563	4,803	1,222	7,563	1,155	7,263	1,044	6,875.50

การทำเกษตรอินทรีย์ของจังหวัดพะเยา มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปี 2562 - 2564 และลดลงในปี 2565 ซึ่งเป็นผลมาจากราคาของสินค้าอินทรีย์และสินค้าทั่วไป ไม่มีความแตกต่างกันมากนัก จึงทำให้เกษตรกรบางส่วนหยุดทำการเกษตรอินทรีย์ แต่อย่างไรก็ตามด้วยทิศทางการพัฒนาของโลกและในประเทศได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นตามกระแสความห่วงใยในเรื่องสุขภาพ การบริโภคอาหารปลอดภัย การมุ่งเน้นไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนมากขึ้น การทำเกษตรอินทรีย์จึงถือเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ทำให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีความมั่นคงและความปลอดภัยในสุขภาพ โดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมีความสอดคล้องกับการขยายตัวของกระแสความต้องการผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งจะทำให้พัฒนาไปสู่การทำเกษตรอินทรีย์ในเชิงพาณิชย์เป็นที่ยอมรับในระดับสากล เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาความยากจนและการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

3. งบประมาณ ปี 2566

หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพะเยา มีจำนวน 11 กรม 14 หน่วยงาน โดยได้รับงบประมาณปี 2566 ดังนี้ (ข้อมูล ณ 7 กันยายน 2566)

3.1 งบประมาณของส่วนราชการ (Function Bass) จำนวน 226 โครงการ งบประมาณ 205,442,218 บาท เบิกจ่ายแล้ว 169,033,673 บาท คิดเป็นร้อยละ 82.27

3.2 งบพัฒนาจังหวัดพะเยา จำนวน 18 โครงการ งบประมาณ 4,850,049 บาท เบิกจ่ายแล้ว 4,439,749 บาท คิดเป็นร้อยละ 91.54

3.2 งบประมาณกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 จำนวน 2 โครงการ งบประมาณ 1,360,288 บาท เบิกจ่ายแล้ว 987,888 บาท คิดเป็นร้อยละ 72.62

4. สถานการณ์การผลิตและราคาสินค้าเกษตรที่สำคัญ

- 1) ข้าวนาปี ปี 2565/66 พื้นที่ 636,991 ไร่ ผลผลิต 325,338 ตัน ช่วงเวลาผลผลิตออก ตุลาคม - ธันวาคม
- 2) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ รุ่น 1 (ฤดูฝน) ปลูกต้นฝน (มีนาคม - กรกฎาคม) และปลายฝน (สิงหาคม - ตุลาคม) พื้นที่ 142,367 ไร่ ผลผลิต 112,700 ตัน ช่วงเวลาผลผลิตออก กันยายน - มกราคม
- 3) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ รุ่น 2 (ฤดูแล้ง) ปลูก (พฤศจิกายน - กุมภาพันธ์ ของปีถัดไป) พื้นที่ 17,180 ไร่ ผลผลิต 13,579 ตัน ช่วงเวลาผลผลิตออก เมษายน - มิถุนายน
- 4) ลำไย ปี 2566 พื้นที่ 94,087 ไร่ ผลผลิต 50,073 ตัน ช่วงเวลาผลผลิตออก กรกฎาคม - กันยายน
- 5) ยางพารา ปี 2566 พื้นที่ยืนต้น 131,196.43 ไร่ พื้นที่กรีด 116,902 ไร่ ผลผลิต 24,156 ตัน ช่วงเวลาผลผลิตออก พฤษภาคม - ธันวาคม
- 6) ปลายิน ปี 2566 ผู้เลี้ยง 7,515 ราย พื้นที่ 7,032 ไร่ ผลผลิต 4,867 ตัน ช่วงเวลาผลผลิตออก ตลอดปี

- 7) ปลูก ปี 2566 ผู้เลี้ยง 1,342 ราย พื้นที่ 1,078 ไร่ ผลผลิต 462 ตัน ช่วงเวลาผลผลิตออก ตลอดปี
- 8) โคเนื้อ ปี 2566 ผู้เลี้ยง 2,692 ราย ผลผลิต 19,345 ตัว ช่วงเวลาผลผลิตออก ตลอดปี
- 9) กระบือ ปี 2566 ผู้เลี้ยง 720 ราย ผลผลิต 2,133 ตัว ช่วงเวลาผลผลิตออก ตลอดปี
- 10) ไก่พื้นเมือง ปี 2566 จำนวน 27,992 ราย ผลผลิต 2.90 ล้านตัว ช่วงเวลาผลผลิตออก ตลอดปี

5. โครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน ปี 2566

จำนวนสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการฯในจังหวัดพะเยา ทั้งหมด 399 แห่ง

- โรงเรียนรัฐบาล 231 แห่ง
- โรงเรียนเอกชน 17 แห่ง
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 151 แห่ง

จำนวนผู้ประกอบการจัดส่งนมในจังหวัดพะเยา จำนวน 2 ราย

- บริษัท เชียงใหม่ เพอร์มิลค์ จำกัด
- สหกรณ์โคนมเชียงใหม่ จำกัด

6. สถานการณ์และการช่วยเหลือภัยพิบัติด้านเกษตร

6.1 พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งและอุทกภัย

1) ภัยแล้ง (ข้อมูล เดือนมีนาคม 2566)

จังหวัดพะเยา มีพื้นที่ปลูกไม้ผล รวม 112,722 ไร่ มีพื้นที่เฝ้าระวังไม้ผลไม่ยืนต้นที่จะได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง ปี 2566 รวม 28,787 ไร่ หรือร้อยละ 25.54 ของพื้นที่ปลูกไม้ผลทั้งหมด ในพื้นที่ 9 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองพะเยา อำเภอจุน อำเภอเชียงคำ อำเภอเชียงม่วน อำเภอดอกคำใต้ อำเภอปง อำเภอแม่ใจ อำเภอภูกามยาว และอำเภอภูกามยาว

อำเภอ	พื้นที่ปลูก	พื้นที่เฝ้าระวัง
เมืองพะเยา	๗,๔๒๕	๑,๐๔๘
จุน	๑๔,๘๙๑	๐
เชียงคำ	๓๕,๗๒๗	๐
เชียงม่วน	๗,๕๓๐	๐
ดอกคำใต้	๑๓,๓๒๖	๐
ปง	๑๐,๑๖๖	๗,๘๖๔
แม่ใจ	๑๓,๒๕๑	๑๒,๕๒๓
ภูกามยาว	๗,๑๘๕	๔,๙๖๓
ภูกามยาว	๓,๒๒๑	๒,๓๘๙
รวม	๑๑๒,๗๒๒	๒๘,๗๘๗

จังหวัดพะเยา มีพื้นที่เฝ้าระวังเสี่ยงขาดแคลนน้ำในเขตชลประทาน ได้แก่ อำเภอภูกามยาว 14,600 ไร่ ดอกคำใต้ 11,108 ไร่ รวม 25,708 ไร่ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีการปลูกข้าวนาปรังมาก

จังหวัดพะเยา พื้นที่เฝ้าระวังเสี่ยงขาดแคลนน้ำด้านการเกษตร นอกเขตชลประทาน (1 พฤศจิกายน 2565 – 30 เมษายน 2566) 1 อำเภอ 1 ตำบล ได้แก่ ตำบลหงส์หิน อำเภอจุน ซึ่งสหชน. ได้แจ้งให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพะเยาติดตามสถานการณ์การขาดแคลนน้ำในพื้นที่ดังกล่าว เป็นประจำเดือนละ 2 ครั้ง ซึ่งผลการติดตามพื้นที่ดังกล่าวมีน้ำเพียงพอต่อการทำนาปรัง เนื่องจากใช้น้ำผุดจากน้ำบาดาลเป็นน้ำต้นทุนในการทำนาปรัง

พื้นที่เฝ้าระวังเสี่ยงขาดแคลนน้ำด้านประมง จำนวน 9 อำเภอ จำนวน 10,270 ไร่ และพื้นที่เฝ้าระวังเสี่ยงขาดแคลนน้ำด้านปศุสัตว์ จำนวน 8 อำเภอ 16 ตำบล ชนิดสัตว์ที่อาจได้รับผลกระทบได้แก่ ไก่พื้นเมือง 36,436 ตัว โค-กระบือ 8,158 ตัว เป็ด 10,599 ตัว แพะ 501 ตัว สุกร 1,893 ตัว และแปลงหญ้าเลี้ยงสัตว์จำนวน 569 ไร่

มาตรการแก้ไขปัญหาภัยแล้งด้านการเกษตรจังหวัดพะเยา ปี 2566 ดังนี้

ก่อนเกิดภัย

- 1) จัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง
- 2) ติดตามสถานการณ์น้ำ เพื่อประเมินพื้นที่เสี่ยงภัย สูง-ปานกลาง-ต่ำ
- 3) วางแผนการจัดสรรน้ำ ให้สอดคล้องกับแผนการเพาะปลูกพืช
- 4) ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ถึงสถานการณ์และระดับความเสี่ยงภัยแก่เกษตรกรในพื้นที่เสี่ยง
- 5) ประชาสัมพันธ์ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืช/เลี้ยงสัตว์ตาม สถานการณ์
- 6) ใช้เครือข่าย ศพก./แปลงใหญ่/อาสาสมัครเกษตร ในการเป็นตัวกลางแจ้งข่าวและเตือนภัยแก่เกษตรกรและรายงานสถานการณ์ในพื้นที่ต่ออำเภอและจังหวัดเพื่อเข้าเผชิญเหตุได้รวดเร็วและทันเหตุการณ์
- 7) ลงพื้นที่ประชาสัมพันธ์ให้แก่เกษตรกร ติดตาม เฝ้าระวังเรื่องการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช และให้คำแนะนำในการเพาะปลูกช่วงฤดูแล้ง เช่น การปลูกพืชใช้น้ำน้อย การทำระบบน้ำหยดจากขวดพลาสติก การคลุมดินเพื่อลดการระเหยของน้ำ
- 8) ปรับปรุงการขึ้นทะเบียนเกษตรกรให้เป็นปัจจุบัน
- 9) เพิ่มแหล่งกักเก็บน้ำ เพื่อลดผลกระทบจากภัยแล้ง/อุทกภัย
- 10) สำรองเสบียงอาหารสัตว์ หญ้าแห้ง วัคซีน เวชภัณฑ์ ด้านปศุสัตว์
- 11) เตรียมความพร้อมด้านบุคลากร และทรัพยากรเพื่อเผชิญเหตุ
- 12) จัดทำปฏิทินการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืชของจังหวัดพะเยา

ขณะเกิดภัย

- 1) สนับสนุนสินเชื่อจักร เครื่องมือ รถบรรทุก ยานพาหนะต่าง ๆ พร้อมบุคลากร
- 2) ปรับแผนระบายน้ำจากอ่างเก็บน้ำขนาดกลางให้สอดคล้องกับสถานการณ์
- 3) กำหนดผู้รับผิดชอบเฝ้าระวัง และติดตามสถานการณ์ในเขตจังหวัดลำปาง และแจ้งเตือนภัยแก่เกษตรกร
- 4) มอบหมายให้นักวิชาการลงพื้นที่ให้คำแนะนำเพื่อลดผลกระทบทั้งด้านพืช ประมง ปศุสัตว์ และโรคระบาด แมลงศัตรูพืช
- 5) ชี้แจงขั้นตอนการขอรับความช่วยเหลือจากทางราชการ หากเกิดภัย และเร่งสำรวจ ความเสียหาย
- 6) สนับสนุนปัจจัยการผลิต (เสบียงอาหารสัตว์-เวชภัณฑ์/เมล็ดพันธุ์พืช-ข้าว/ศัตรูธรรมชาติ-จุลินทรีย์)
- 7) ให้คำแนะนำการดูแลสัตว์และรักษาพยาบาลสัตว์ป่วย กรณีมีโรคระบาดเกิดขึ้นจะต้องเร่งทำการควบคุมและป้องกัน
- 8) จัดทำแผนเพิ่มปริมาณออกซิเจนให้กับสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ ประชาสัมพันธ์และติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด
- 9) ประสานขอรับสนับสนุนปฏิบัติการฝนหลวง เพื่อลดผลกระทบภัยแล้ง/หมอกควัน และเติมน้ำต้นทุน
- 10) จัดตั้งหน่วยเฉพาะกิจในการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยด้านการเกษตร

หลังเกิดภัย

- 1) ให้การช่วยเหลือตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2562 หลักเกณฑ์การใช้จ่ายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย

พิบัติ ภัยพิบัติ และหลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติปลีกย่อยเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตร ผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน โดยนำเสนอคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติอำเภอ/จังหวัด (ก.ช.บ.อ./ก.ช.บ.จ.) พิจารณาให้ความช่วยเหลือตามขั้นตอนอย่างเคร่งครัด

2) มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ประจำตำบล และเกษตรอำเภอ ออกสำรวจและให้คำแนะนำการฟื้นฟู ฟื้นฟูผลที่ประสบภัย และกำจัดโรคระบาดหรือศัตรูพืช

2) อุทกภัย

จังหวัดพะเยา มีคาดการณ์พื้นที่ที่มีโอกาสเกิดน้ำท่วมในพื้นที่ทำการเกษตร ปี 2566 จำนวน 8 อำเภอ (ยกเว้น อำเภอภูซาง) 40 ตำบล พื้นที่ 54,561 ไร่ ซึ่งเป็นความรุนแรงระดับมาก 54,213 ไร่ และระดับปานกลาง 348 ไร่ คาดการณ์พื้นที่ที่มีโอกาสเกิดดินถล่ม ปี 2566 จำนวน 5 อำเภอ 11 ตำบล คิดเป็นพื้นที่ 1,109 ไร่ คาดการณ์ความแห้งแล้งในพื้นที่ทำการเกษตรจากสภาวะฝนทิ้งช่วง ปี 2566 จำนวน 6 อำเภอ (ยกเว้นอำเภอ แม่ใจ อำเภอเชียงคำ และอำเภอภูซาง) 19 ตำบล คิดเป็นพื้นที่ 25,498 ไร่ โดยแบ่งเป็นความรุนแรงระดับมาก 18,434 ไร่ และความรุนแรงระดับปานกลาง 7,064 ไร่

มาตรการแก้ไขปัญหาอุทกภัยด้านการเกษตรจังหวัดพะเยา ปี 2566 ดังนี้

ก่อนเกิดภัย

- 1) จัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตร ในช่วงฤดูฝน ปี 2566
- 2) ติดตามสถานการณ์น้ำ เพื่อประเมินพื้นที่เสี่ยงภัย สูง-ปานกลาง-ต่ำ
- 3) วางแผนการจัดสรรน้ำ ให้สอดคล้องกับแผนการเพาะปลูกพืช
- 4) ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ถึงสถานการณ์และระดับความเสี่ยงภัยแก่เกษตรกรในพื้นที่เสี่ยง
- 5) ประชาสัมพันธ์ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืช/เลี้ยงสัตว์ตามสถานการณ์
- 6) ใช้เครือข่าย ศพก./แปลงใหญ่/อาสาสมัครเกษตร ในการเป็นตัวกลางแจ้งข่าวและเตือนภัยแก่ เกษตรกร และรายงานสถานการณ์ ในพื้นที่ต่ออำเภอและจังหวัด เพื่อเข้าเผชิญเหตุได้รวดเร็วและทัน เหตุการณ์
- 7) ลงพื้นที่ประชาสัมพันธ์ให้แก่เกษตรกร ติดตาม เฝ้าระวังเรื่องการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช
- 8) ปรับปรุงการขึ้นทะเบียนเกษตรกรให้เป็นปัจจุบัน
- 9) เพิ่มแหล่งกักเก็บน้ำ เพื่อลดผลกระทบจากอุทกภัย
- 10) เตรียมความพร้อมด้านบุคลากร และทรัพยากรเพื่อเผชิญเหตุ
- 11) สำรองเสบียงอาหารสัตว์ หญ้าแห้ง วัคซีน เวชภัณฑ์ ด้านปศุสัตว์ และเตรียมความพร้อมจุด อพยพสัตว์

ขณะเกิดภัย

- 1) สนับสนุนเครื่องจักร เครื่องมือ รถบรรทุก ยานพาหนะต่าง ๆ พร้อมบุคลากร
- 2) ปรับแผนระบายน้ำจากอ่างเก็บน้ำขนาดกลางให้สอดคล้องกับสถานการณ์
- 3) กำหนดผู้รับผิดชอบเฝ้าระวัง และติดตามสถานการณ์ในเขตจังหวัดลำปาง และแจ้งเตือนภัยแก่ เกษตรกร
- 4) มอบหมายให้นักวิชาการลงพื้นที่ให้คำแนะนำเพื่อลดผลกระทบทั้งด้านพืช ประมง ปศุสัตว์ และ โรคระบาด แมลงศัตรูพืช
- 5) ชี้แจงขั้นตอนการขอรับความช่วยเหลือจากทางราชการ หากเกิดภัยและเร่งสำรวจความเสียหาย
- 6) สนับสนุนปัจจัยการผลิต (เสบียงอาหารสัตว์-เวชภัณฑ์/เมล็ดพันธุ์พืช-ข้าว/ศัตรูธรรมชาติ- จุลินทรีย์)
- 7) ให้คำแนะนำการดูแลสุขภาพสัตว์และรักษาพยาบาลสัตว์ป่วย กรณีมีโรคระบาดเกิดขึ้นจะต้องเร่งทำการ ควบคุมและป้องกัน

8) จัดทำแผนเพิ่มปริมาณออกซิเจนให้กับสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติประชาสัมพันธ์และติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด

9) ประสานขอรับสนับสนุนปฏิบัติการฝนหลวง เพื่อเติมน้ำต้นทุน

10) จัดตั้งหน่วยเฉพาะกิจในการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยด้านการเกษตร

หลังเกิดภัย

1) ซ่อมสร้างระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านชลประทาน

2) เร่งรัดการสำรวจความเสียหาย ทั้งด้านพืช ประมง ปศุสัตว์

3) ให้การช่วยเหลือตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2562 หลักเกณฑ์การใช้จ่ายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ กรณีฉุกเฉิน และหลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติปลีกย่อยเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตรผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินโดยนำเสนอคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติอำเภอ/จังหวัด (ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.จ.) พิจารณาให้ความช่วยเหลือตามขั้นตอนอย่างเคร่งครัด

4) มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ประจำตำบล และเกษตรอำเภอออกสำรวจและให้คำแนะนำการฟื้นฟูพืชผลที่ประสบภัย และกำจัดโรคระบาดหรือศัตรูพืช

3) มาตรการรับมือฝนทิ้งช่วง ปี 2566

1. การกักเก็บน้ำไว้บนผิวดิน

เพื่อให้เกษตรกรกักเก็บน้ำไว้ใช้ใน ช่วงแล้ง เป็นแหล่งน้ำสำรองในระยะฝนทิ้งช่วงช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ การใช้ที่ดินมากขึ้น โดยการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน (1,260 ลบ.ม.)

2. การเก็บน้ำไว้ใต้ดิน

- การเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยพืชสด เพื่อช่วยให้ดินเก็บกักน้ำได้มากขึ้น การรณรงค์เฝ้าสังเกตต่อช่วงแทนการเผาในพื้นที่เกษตร เพื่อลดการสูญเสียน้ำและสามารถใช้เศษวัสดุทางการเกษตรสำหรับคลุมดินลดการระเหยของน้ำ

- รณรงค์และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝกเพื่อรักษาความชุ่มชื้นให้กับดิน โดยการปลูกหญ้าแฝกรอบๆ ต้นไม้ผล หรือ รอบแปลงปลูกผัก ในช่วงหน้าแล้งให้ตัดใบหญ้าแฝก เพื่อลดการคายน้ำลดการใช้น้ำของหญ้าแฝก ใช้ใบคลุมโคนต้นไม้และแปลงผัก

- การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดินช่วยในการอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ต้นน้ำชะลอความเร็วของน้ำทำให้น้ำซึมลงดินเป็นน้ำใต้ดินเพื่อเติมให้กับแหล่งน้ำในพื้นที่ตอนล่างลดปริมาณตะกอนดินที่จะไปสะสม

3. การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม

โดยการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม ให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และความต้องการของตลาด ทั้งนี้ต้องอยู่ภายใต้ความสมัครใจของเกษตรกร

4. ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้

พื้นที่ที่มีโอกาสเกิดฝนทิ้งช่วง และแจ้งเตือนให้เกษตรกรชะลอการหว่านข้าวนาปีโดยให้ไปหว่านในช่วงเดือนกรกฎาคม

5. ติดตามข้อมูลการปลูกพืชฤดูฝน

ติดตามข้อมูลการปลูกพืชฤดูฝนของเกษตรกรอย่างใกล้ชิดเพื่อประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นและใช้เป็นฐานข้อมูลในการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรต่อไป

6. ประสานศูนย์ปฏิบัติการฝนหลวงภาคเหนือ

เพื่อขอรับการสนับสนุนแผนหลวงในพื้นที่ประสบภาวะฝนทิ้งช่วงและติดตาม ผลการปฏิบัติการฝนหลวงอย่างสม่ำเสมอ (ติดต่อที่ สนง.เกษตรและสหกรณ์จังหวัดพะเยา)

4) การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับสถานการณ์เอลนีโญ ปฏิบัติตาม 12 มาตรการรับมือฤดูฝนปี 2566 และ 3 มาตรการรับมือฤดูฝนปี 2555 เพิ่มเติม โครงการชลประทานพะเยา ประกอบด้วย

- 1) คาดการณ์ชี้เป้าพื้นที่เสี่ยงน้ำท่วมและฝนทิ้งช่วง (มี.ค. 66 เป็นต้นไป)
- 2) บริหารจัดการน้ำพื้นที่ลุ่มต่ำเพื่อรองรับน้ำหลาก
- 3) ทบทวน ปรับปรุงเกณฑ์บริหารจัดการน้ำในแหล่งน้ำขนาดใหญ่ - กลาง และเขื่อนระบายน้ำ
- 4) ซ่อมแซม ปรับปรุงอาคารชลศาสตร์/ระบบระบายน้ำ สถานีโทรมาตรให้พร้อมใช้งาน
- 5) เตรียมพร้อม/วางแผนเครื่องจักร เครื่องมือ บุคลากร ประจำพื้นที่เสี่ยงน้ำท่วม และพื้นที่เสี่ยง

ในช่วงฝนทิ้งช่วง

- 6) ตรวจสอบความมั่นคงและปลอดภัยคัน/ทำนบ/พนังกั้นน้ำ ให้มีสภาพพร้อมใช้งาน
- 7) เพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ ของทางน้ำ
- 8) ซักซ้อมแผนเผชิญเหตุ ตั้งศูนย์ส่วนหน้าก่อนเกิดภัยและฟื้นฟูสภาพให้กลับสู่ สภาพปกติ
- 9) เร่งพัฒนาและเก็บกักน้ำในแหล่งน้ำทุกประเภทช่วงปลายฤดูฝน
- 10) สร้างความเข้มแข็งเครือข่ายภาคประชาชนในการให้ข้อมูลสถานการณ์
- 11) สร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์เครือข่ายต่าง ๆ และประชาชน
- 12) ติดตาม ประเมินผล และปรับมาตรการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ภัย

3 มาตรการเพิ่มเติม ได้แก่

- 1) การจัดสรรน้ำตามลำดับความสำคัญ โดยจัดสรรน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และรักษาระบบนิเวศ

เป็นหลัก

- 2) การควบคุมการเพาะปลูก ขอความร่วมมือเกษตรกรที่เพาะปลูกข้าวนาปรอบแรกและเก็บเกี่ยว

แล้วเสร็จจดทำนาปีต่อเนื่อง

- 3) การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ บูรณาการร่วมกับกลุ่มผู้ใช้น้ำในการวางแผนจัดสรรน้ำตามรอบเวร

อย่างเป็นธรรม

5) การปฏิบัติการฝนหลวง

จังหวัดพะเยา ได้ดำเนินการประสานศูนย์ปฏิบัติการฝนหลวงภาคเหนือจังหวัดเชียงใหม่อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มาปฏิบัติการฝนหลวงในพื้นที่จังหวัดพะเยา ในการลดผลกระทบจากภัยแล้ง ไฟป่าหมอกควัน เพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำ ตลอดจนลดผลกระทบความรุนแรงของพายุ และได้จัดทำหนังสือถึงอธิบดีกรมฝนหลวงและการบินเกษตร เพื่อขอความอนุเคราะห์ปฏิบัติการฝนหลวงในพื้นที่จังหวัดพะเยา เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาและลดผลกระทบจากสภาวะฝนทิ้งช่วงและภัยแล้ง รวมถึงบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนและเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดพะเยา และเพื่อเติมน้ำในแหล่งกักเก็บน้ำชลประทานและแหล่งเก็บน้ำของเกษตรกร ให้มีเพียงพอสำรองไว้ใช้ในช่วงฤดูแล้ง

7. ปัญหา/ข้อเรียกร้องที่เกิดขึ้นในจังหวัด/แนวทางแก้ไข

ปัญหาด้านหนี้สิน (สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพะเยา)

กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจนจังหวัดพะเยา มีวัตถุประสงค์เพื่อสงวนและรักษาที่ดินของเกษตรกรและผู้ยากจนไว้ไม่ให้ตกไปเป็นของเจ้าหนี้หรือบุคคลอื่น

ผลการดำเนินการ จังหวัดพะเยา ข้อมูลสะสมตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2534 - 31 สิงหาคม 2566 ได้อนุมัติเงินกู้ให้แก่เกษตรกรและผู้ยากจน จำนวนทั้งสิ้น 182 ราย จำนวนเงินที่อนุมัติ 16,089,200 บาท จำนวนที่ดิน 505 ไร่ 2 งาน 22.3 ตร.ว. ปิดบัญชีแล้ว 167 ราย คงเหลือลูกหนี้กองทุน หมุนเวียนฯ 15 ราย (ลูกหนี้ปกติ 5 ราย ลูกหนี้ค้างชำระ 5 ราย ลูกหนี้สัญญาสิ้นสุด 2 ราย ลูกหนี้เรียกคืนเงินกู้ 2 และลูกหนี้ดำเนินคดี 1 ราย) และในปีงบประมาณ พ.ศ.2566 มีเกษตรกรมาติดต่อกองทุนฯ จำนวน 8 ราย แยกเป็นเกษตรกรที่ขอกู้ จำนวน 3 ราย

(ยุดีเรื่อง 1 ราย/ส่งเรื่องต่อไปยังเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่ตามภูมิลำเนาผู้ขอ 1 ราย/อยู่ระหว่างรับเรื่องรอเอกสารเพิ่มเติม 1 ราย) และเกษตรกรที่มาขอรับคำปรึกษา จำนวน 5 ราย

8. ปัญหาอุปสรรค/ความเสี่ยง/ความท้าทาย ต่อการปฏิบัติราชการด้านการเกษตรของจังหวัด และข้อเสนอวิธีการลดความเสี่ยง

ปัญหาอุปสรรค/ความเสี่ยง/ความท้าทาย

1. ฐานข้อมูลด้านการเกษตรขาดความเป็นเอกภาพ และขาดการปรับปรุงให้เป็นปัจจุบัน ทำให้การตัดสินใจและการบริหารจัดการ ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร
2. การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงานทำงาน บางครั้งไม่ได้เพิ่มความสะดวกหรือความถูกต้องในการทำงานอาจเพิ่มภาระให้กับผู้ปฏิบัติงาน
3. เกษตรกรส่วนใหญ่ที่เข้าร่วมโครงการ ไม่ปรับเปลี่ยนทัศนคติ ทำให้มีข้อจำกัด ส่งผลให้การดำเนินงานโครงการต่างๆ ไม่บรรลุผลสำเร็จเท่าที่ควร การดำเนินงานบางโครงการติดขัดในเรื่องเอกสารสิทธิ์ในที่ดิน รวมถึงระเบียบหลักเกณฑ์ข้อบังคับต่างๆที่จะต้องดำเนินการในแต่ละโครงการ ซึ่งเป็นข้อจำกัดในพื้นที่

ข้อเสนอวิธีการลดความเสี่ยง

1. ต้องมีการจัดทำฐานข้อมูลที่เป็นเอกภาพ และมีการประสานงานเพื่อปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันเสมอ
2. ก่อนนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงานควรมีการทดลองนำไปใช้ปฏิบัติจริงในพื้นที่ แล้วจึงประมวลผลเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขให้สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่อำนวยความสะดวกในการทำงานได้อย่างแท้จริง
3. ควรมีการทบทวน ปรับปรุงแก้ไข ระเบียบหลักเกณฑ์ ข้อปฏิบัติในการดำเนินงานในบางโครงการ เพื่อให้สามารถรองรับบริบทข้อจำกัดในแต่ละพื้นที่ได้

แนวทาง/แผนงานโครงการดำเนินงานในพื้นที่กวีานพะเยาของสำนักงานประมงจังหวัดพะเยาที่

จะเสนอของบประมาณ ระยะ 5 ปี 2567 – 2572

ที่	แนวทางการพัฒนา	แผนงานโครงการ	งบประมาณ (บาท)
1	ปรับเปลี่ยนอาชีพ ชุมชนชาวประมงรอบกว๊านพะเยา	การเลี้ยงสัตว์น้ำเศรษฐกิจในครัวเรือน 600 ราย - ปลาตุกในกระชังบก/บ่อพลาสติก - กบในกระชังบก	2,000,000
2	สร้างความเข้มแข็งอาชีพเดิม	เพิ่มปริมาณสัตว์น้ำในกว๊านพะเยา	2,500,000
3	สร้างมูลค่าการผลิตสินค้าสัตว์น้ำ	- การแปรรูปสัตว์น้ำ - ตลาดกลางค้าสินค้าสัตว์น้ำ	1,500,000 10,000,000
5	ขุดลอกกว๊านพะเยา	เพิ่มปริมาณกักเก็บน้ำในกว๊านพะเยา	57,000,000
		รวมงบประมาณ (บาท)	73,000,000

ผลการขุดลอกกว๊านพะเยา ปีงบประมาณ 2566

ที่	แผนการดำเนินงาน	ปริมาณ	งบประมาณ (บาท)	หน่วยดำเนินการ
1	ขุดลอกกว๊านพะเยาบริเวณบ้านร่องไฮ ตำบลแม่ใส	190,000 ลบ.ม.	8,388,000	นชล.พะเยา
2	ขุดลอกกว๊านพะเยาบริเวณบ้านร่องไฮ ตำบลแม่ใส	69,210 ลบ.ม.		หน่วยบูรณะฯ ชร.

3	กำจัดวัชพืชกว๊านพะเยา	60,000 ตัน	1,819,800	นชล.พะเยา
	รวมงบประมาณ		10,207,800	
ผลงานรวม	ขุดลอกกว๊านพะเยา กำจัดวัชพืช	259,210 ลบ.ม 60,000 ตัน		

ภาพแสดงพื้นที่ขุดลอกกว๊านพะเยา

ดำเนินการขุดลอก บริเวณบ้านร่องไฮ ตำบลแม่ใส อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา

แผนการขุดลอกกว๊านพะเยา ปีงบประมาณ 2567-70

ปีงบประมาณ	แผนการดำเนินงาน	ปริมาณ	งบประมาณ(บาท)
2567	-ขุดลอกกว๊านพะเยาบริเวณบ้านร่องไฮ ตำบลแม่ใส	220,000 ลบ.ม.	8,173,700
	-กำจัดวัชพืชกว๊านพะเยา	60,000 ตัน	2,029,800
2568	-ขุดลอกกว๊านพะเยาบริเวณบ้านแม่ต๋ำฟากน้ำ ตำบลแม่ต๋ำ	385,000 ลบ.ม.	13,054,000
	-กำจัดวัชพืช กว๊านพะเยา	60,000 ตัน	2,030,000
2569	-ขุดลอกกว๊านพะเยาบริเวณบ้านแม่ต๋ำฟากน้ำ ตำบลแม่ต๋ำ	385,000 ลบ.ม.	13,127,000
	-กำจัดวัชพืช กว๊านพะเยา	60,000 ตัน	2,030,000
2570	-ขุดลอกกว๊านพะเยาบริเวณบ้านแม่ต๋ำฟากน้ำ ตำบลแม่ต๋ำ	385,000 ลบ.ม.	13,024,000
	-กำจัดวัชพืช กว๊านพะเยา	60,000 ตัน	2,030,000
	รวมงบประมาณ		55,498,500

แผนงานรวม	ขุดลอกกว๊านพะเยา กำจัดวัชพืช	1,375,000 ลบ.ม. 300,000 ตัน	
-----------	---------------------------------	--------------------------------	--

แผนการขุดลอกกว๊านพะเยา ปี 67-70

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพะเยา
7 กันยายน 2566